

Nincs sakk-élet a Bányász Sportkörben

A sakk szakosztály az utóbbi időben csökkentette azt az aktivitást, amelyre a megindulásakor olyan nagy örömmel láttunk.

Tudjuk jól, hogy a szakosztály megindulásakor terem hiány volt, sok küzdelemben került, amíg a zsúfolt teremben a sakkokozók helyet és főleg csendet kaphattak. Most ezek az akadályok nem állnak fenn, az összes sportok szünetelnek, a kézilabda és kosárlabda szakosztály a váriskola tornatermében tartja

edzéseit, a sport-otthon csendes, illetve a sakkokozókra vár, de úgy látjuk, hogy a sakk szakosztály befejezte versenyeit és ő is pihen a babérain.

Ne nyugodjon bele a sportkör vezetősége abba, hogy a sakk szakosztály nem használja ki a téli időnyit, talán ez a legkedvezőbb idő a sakkokozók részére, mozgósítsa a szakosztályt, érje el, hogy a sport-otthon asztalain újra izgalmas sakkversenyek folyjanak.

Szamos Rudolf:

Bányászok

Most jelent meg Szamos Rudolf: „Bányászok” című könyve a Népszava kiadásában, amely a magyar bányászban élenjáró dolgozóinak életéről, munkahelyeikéről szól. Ebből a könyvből közöljük „A galibától a családi házig” című fejezet alábbi részletét.

TAJKOV ANDRÁST régóta ismerem. Nevét már az ötvenes terv első esztendőben hallottam a rádióban. Fényképét is láttam az újságok hasábjain. Személyesen pedig 1952 augusztus 17-én találkoztunk.

Nevezetes nap volt ez Tajkov András és az egész magyar szénbányászati fejlődésében. A tatabányai XIV-es akna udvarán az aknatorony és az üzemioldak közötti fehéringes, pirosnyakkendős uttorok és virágcsokros bányászasszonyok várták a délelőtti műszak végét, hogy köszöntsék azt a bányászt, aki elsőnek fejezte be ötvenes tervét. Itt találkoztunk először. Azóta többször láttuk egymást egy-egy ünnepélyes alkalomkor, hol a parlamentben, hol a bányász szakszervezet tanácskozásán. De ezek a rövid, egy-párványos beszélgetések, a találkozások futó percei nem tárták fel azt a mélységet, ahonnan ez a szerény, csendes szavú bányász elindult.

Hosszú hónapok, egész esztendő múlottak el, amíg Tajkov András asztala mellé ülhettem, a már említett tatabányai családi házában.

Cigaretára gyujtottunk, s a lassan szálló kék füstön át sokáig vizsgáltam arcának barázdáit, nyílt, magas homlokát őszülő haját. Vajjon mennyi keserűség emléke fűződik ezekhez a ráncokhoz?

— Mesélje el élete történetét.
— Kissé csodálkozva nézett rám. Meglepte a minden bevezetés nélkül feltett kérdés.
— ... Az életem történetét?
— Igen.
— Nehéz lesz... Hogy is mond-

jam csak, rossz mesélő vagyok. Meg azután mostanában más gondom is akad, minthogy a multon merengjek... Többet termelni — de hisz ez magától úgysem érdekl.

— Téved. Legalább annyira kíváncsi vagyok erre, mint a multjára.

Lassan fújta Tajkov András a füstöt és néhány percig azon gondolkodott, hol is kezdje hát.

— Hosszú, nagyon hosszú és nagyon keserű az én életem útja, de ha minden áron kíváncsi rá, az elején kezdeném.

Nem jegyzem most le a tőkések igájában átszenvedett évek minden keserűségét, hiszen akkor száz- és százezer magyar munkás és munkanélküli égve kiáltó panaszát, regényét írhatnám. A földesurak és a bányaúrak nemzetgyilkolásának szomorú krónikájából csak egy-egy oldalt, jellemző kis jelenetet írok. A magyar bányászok, a Tajkov Andrások tenger szenvedése véget nem érő vádirat lenne a tőkés és az egyház kapzsisága ellen.

MIKÖZBEN Tajkov András a multjáról beszélt, könyvszekrényéhez léptem. A szépen sorbarrakott könyvek között maszatos fedelű könyvet találtam. A számfülre kunkorodó lapszelekt, a szemmaszatos oldalak bizonyították: ezt a könyvet sokat forgatták. Találomra kinyitottam.

Tajkov András sanyaru gyermekkoráról beszélt — ott állok, hallok a szavát — szememmel pedig a verset olvasom. Mintha csak házigazdám mondaná történetét József Attila szavával:

„Dagassz gázlángnál kenyert, vagy égess lukas vörös téglát, törje kapa a tenyered, áruul magad míg leng a szoknyád; feküdj hanyatt és deszkázz aknát; cipelj zsákot a piacon; tanulj vagy ne tanulj ki szakmát —

Élj Párisban vagy Szatymazon, — Mire a bérédet kikapnád, — a tőkéséké a haszon.

Furcsa hang

A férfi fodrász szövetséget Kosuth Lajos-utcai üzletében az utóbbi időben nagyon sok olyan eset fordul elő, amely a kisipari szövetséget dolgozóhoz nem méltó.

Nem egy alkalommal vagyunk tanúi olyan jeleneteknek, amikor az üzlet alkalmazottai a várakozó dolgozókkal szemben, nyomdafestékét nem tűrő hangot használnak. Különös kegy gyanánt éreztetik a várakozóval, hogy őket megborotválják, vagy megnyírják. Ennek a nem megfelelő hangnak a leggyakoribb használója Tizekker Kálmán, akinek a multban 25 éven át saját üzlete volt és még most is azt hiszi, hogy saját üzletében dolgozik.

A munkafegyelm körül is baj van, igen sokan rendszeresen elkésnek és gyakran heten-nyolcan is várakoznak a kora reggeli órákban, kiknek már kötött időre munkahelyen kell lenni. Az egy óras késések igen gyakoriak a fodrász üzletben.

A kisipari szövetséget dolgozóinak ez a viselkedése helytelen, és merőben ellenkezik azzal, amit mi a kisipari szövetségetől elvárunk. Az ilyen magatartás, elhanyagol és bizalmatlanná teszi a dolgozókat, a szövetséget szemben, és nem egy dolgozó van, aki a fodrász üzletben uralgó rossz hangot az összes kisipari szövetségetekkel azonosítja.

Vannak persze itt is becsületes kötelességüket teljesítő dolgozók. Ezeknek a dolgozóknak a feladata, odahatni, hogy az üzlet a dolgozóinak a szelleme, munkafegyelme megjavuljon, jó példával kell megnevelni, a ma még fegyelmellenkedőket, későnjáratokat.

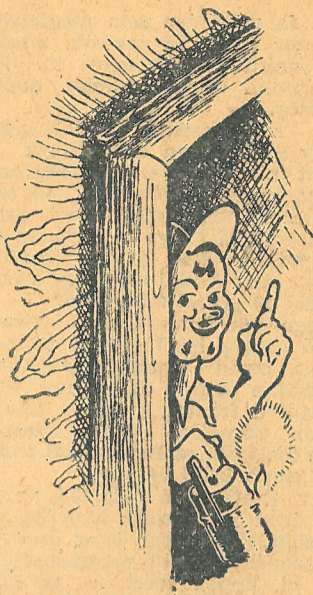
A goromba beszédet pedig végkép el kell hagyni.

Figyelő.

VÁRPALOTAI BANYASZ
A Bányászati Pártbizottság hetilapja.
Felolós szerkesztő: **Gara György**
Felolós kiadó: **Kertai Sándor**
Szerkesztőség: Várpalota Bánya Veszprémmegyei Nyomdávállalat, Veszprém
Felolós vezető: **Steltzer Ferenc**

Nincs idő

A szakszervezeti T. T. választások alkalmával a veszprémi központból kiküldtek egy elvtársat, névszerint Hiltner-Hiltner elvtársat azért, hogy hozzászólásával segítse az újonnan megválasztott T. T. titkár és T. T. tanács titkárát, kellő szempontokat adjon a munkához.

Hiltner-Hiltner elvtárs felszólalását úgy kezdte meg, hogy rápillantott az órájára és ezt mondta: „Kedves elvtársak, sajnos

nagyon rövid időm van és ezért csak annyit mondhatok: — s itt Hiltner-Hiltner elvtárs elmondott egy három percig tartó általános szótartó, utána meghajította magát, engedelmét kért és eltávozott.

Nem beszélve arról, hogy ezen a napon még három vonat ment Veszprémbe, amivel ez a duplánevű elvtárs eltávozhatott volna, ez a segítség, amit kaptunk nem segítség és nem sokat ért, sőt ez a szakszervezeti kiküldötték lejárataát jelenti, mint ahogy azt a T. T. tanács választáson résztvevő dolgozók nekünk elpanaszolták. Nekünk arról van tudomásunk, hogy ez az elvtárs a veszprémi T. T. elnök és éppen ez ért nagyon csodálkozunk, hogy így látja el a feladatát, mert ez ilyen formában nem megfelelő és mi arra kérjük Hiltner-Hiltner elvtársat, ha a jövőben hozzánk jön, hosszabb ideig tartózkodjon nálunk és konkrétabb feladatot határozzon meg a T. T. részére.

A Szakszervezet Veszprémi Központjához pedig az a kérésünk, hogy beszéljen a T. T. elnök elvtárral, magyarázza meg, hogy milyen romboló az, ha egy szakszervezeti küldött óráját nézve kezdi a felszólalását és kétperces ittlét után úgy érzi, hogy minden segítséget megadott, pedig valójában nem segített semmit.

Szenes László.

Áadták a bányászok ajándékát a rendőrség dolgozóinak

28-án, hétfőn kedves ünnepség keretében a várpalotai Rendőrség kultúrházában áadták át a rendőrség dolgozóinak a várpalotai bányászok ajándékát, egy gyönyörű olajfestményt, Nagy Gyula festőművész alkotását — a népi demokratikus rendőrség tagjainak.

Az ünnepséget Zsiga elvtárs nyitotta meg, utána Haracska Imre elvtárs, a bánya igazgatója a bányászok és a rendőrség kapcsolatáról beszélt; kérte a rendőröket, hogy továbbra is ilyen éberem őrökdenek azon, hogy a bányászok zavartalanul végezhessék a munkájukat, majd átadta a bányászok ajándékát.

A képet Balogh Imre rendőrszázados vette át a rendőrség nevében, megfogadta, hogy továbbra is azon lesznek, hogy dolgozó népünk békén élvezhesse munkája gyümölcsét, továbbra is ápolni fogják a bányászok és a rendőrök közötti barátságot.

Nagy Gyula festőművész ismertette a kép elkészítésének a körülményeit és témáját. „A kép gondolatot érzékelt, hogy a népi demokratikus rendőrség Várpalota városának gondos őr, büszkén tekint le a városra, ugyanakkor hivatott annak tudatában tudni a feladatok felé. A kép összességében a rendőrök munkáját és szeretetét a város lakói iránt, amikor vigyáz a dolgozó népre.”

A gyönyörű, hatalmas festmény, amelyet Nagy elvtárs a képzőművészeti hét keretében készített el, Várpalota városot ábrázolja, előtérben egy dombon, két rendőr elvtárral, akik közül az egyik visszanez a városra, a másik előre néz, útjuk célja felé. A szép színekkel megfestett kép komoly művészi alkotás.

Az átadási ünnepség után a bányászok és a rendőrség dolgozó kedélyes beszélgetésben még sokáig együtt maradtak.

Ismerjük meg megynket...

ZIRC ÉS KÖRNYÉKE

MEGYÉNK egyik leggazdagabb és legváltozatosabb földtörténeti multtal rendelkező vidéke Zirc és közvetlen környéke. Zirc az Észak-Bakonyban a Cuha patak mindkét partján nyugaton a földtörténeti középkor végén, a krétaidőszakban leülepedett mészköve az állomástól keletre pedig a harmadkori üledékekre települt. Akár merre megyünk a gyönyörű tájat szemlélve, lépten-nyomon a rég letűnt ősvilági élet maradványait találjuk. Különösen alkalmas tanulmányaink bővítésére Zirc környékének számtalan művelés alatt álló kőfejtője, homokgödre és murvabánya. Ezen kívül nagy számban találunk kisebb-nagyobb abbahagyott fejtőket, ahonnan valamikor a környék lakói házuk felépítésére a szükséges követ kitermelték. Ezeknek javarészt, miután több évtizede nem fejtik, vastagon beötlte a paz, s így ezekben óslati maradványokat sokkal nehezebben találunk, mint a jelenleg is művelés alatt álló kőfejtőkben.

Ha vonaton a zirci vasútállomásra érünk akár Veszprém, akár Győr felől, mindjárt feltűnik két kőfejtő körvonal, amelyek a vasútól keletre alig 200

méterre vannak. Az állomással szemben a nagysestergári gyalogút mellett találjuk az úgynevezett „lencsés gödröt”, ahol annak ellenére, hogy már régen nincs művelés alatt, és egyszéjt állatoknak, a nummulitáknak ezreit, ritkábban tengeri sünök maradványait lehet találni. Az Anyos-úctól délre a trafóház-tól 150—300 méterig újabb három kőfejtő, illetve helyi elnevezés szerint „homokgödör” van. Mindháromban rengeteg eocén időszakos kőületet, csigát, kagylót, lábásfejtőt stb. lehet találni. A homokgödörben még nagyon szépen látható a dudari szénmedence kiemelkedése is, ami egy 5-től 10 cm-es csikban nyilvánul meg. Ugyanitt találtam a nyár folyamán egy hatalmas Carcharodon óscápa fogát is.

ZIRCTÓL délre az Istenes malomtól alig 100 m-re van egy kőfejtő, ahol gyönyörű épületköveket fejtének. A mészkő ezen a részen kőületmentes, ellenben tüzök gumü elég sok van benne. Azonban a kőfejtő

déli csucsán a lösz alatt közvetlenül van egy három méter hosszú és egy méter vastag réteg, melyből egykoru lábásfejtők (Ammonitesek) gyönyörű kőmagjai kerülnek elő.

Ettől a kőfejtőtől délkeletre kb. 100 méterre a Kokas-hegy lábánál a marhahajtó út és a forrás találkozásánál a kréta időszakos, úgynevezett Requeniás mészkő törmeléke és az agyag között ritka szép meggy nagyságú tengeri sünököt és rákpáncél töredékeket lehet találni.

A község nyugati szegélyét végig a kréta időszakos kőzetek szegélyezik. A kőrháztól alig 50 m-re a cigánydombon több helyen megkezdtek a fejtést. És a régebben szabadon álló kőzetek felületén gyönyörűen látni a Requeniás mészkővön szépen kivevőrealt ócsigák-kagylók maradványait.

A cigánydombtól északra alig 50 méterre a temető mellett a földtörténeti középkor végén leülepedett márgákából értékes tengeri sünököt, pörgekarukat,

osztiga héjtöredékeit és nagy ritkán rákmardványokat lehet találni. Ugyanitt a patak partján lévő hordalékban szép számmal lehet találni patintott kőszerszám darabokat, ami arra vall, hogy a kis patak környékén ősemberek éltek.

Zirc északi szegélyét a Pinter-hegy és a Postás üdülő zárja be. Itt a Pinter-hegy lábánál van egy nagy kőfejtő, ahol pörgekarukat lehet találni.

A Pinter-hegyen a cédulaház magasságában van egy híres zirci márványbánya, amit már régóta nem fejtenek, viszont itt gyönyörű lábásfejtők kerültek elő. A zirci márvány minőségéről a temetőben lévő vörös sírkövek tanuskodnak. Egyébként ezt a bányát is vastagon belepte a gaz.

Ha Zircet elhagyjuk, alig 1 km-re a Borzavári-úttól balra egy, jobbra két kőfejtőt találunk. A balra lévő most is művelés alatt áll. Itt gumós, vörös mészköveket fejtének, ami kiváló épületkő. Ezek a Jura időszak-

ban, a földtörténeti középkor közepeén leülepedett mészkövek rengeteg tengeri lilium nyeltagot ritkábban ép tengeri sünököt zár magába.

AZ ÚTTÓL balra közvetlenül, már régóta műveletlen kőfejtőtől, a kőfejtő falán gyönyörűen kivevőrealt a lehet látni azoknak az állatoknak maradványait, melyek valamikor a felső Jurában ezen a vidéken éltek. Kis véső és kalapács segítségével könnyűszerrel juthatunk a szebbnél-szebb tengeri liliumokhoz, tengeri sünökéhez, és pörgekarukat maradványaihoz.

Az úttól jobbra kb. 150 méterre a Bocskor-hegyen egy másik kőfejtő enged bepillantást a rég letűnt Jura időszak üledékeibe. Itt vörös agyaggumós mészkövet fejtének, melynek a teteje épületkövek kevésbé jó, mert málló állapotban van. Viszont a gyűjtőnek annál könnyebb dolga van, mert nem kell kopácsolni, hanem csak a kimállott anyagból kell összeszedni a jó állapotban lévő kőületeket. Nagyjából a három kőfejtő egykoru állatvilága meg egyezik egymással. Ennél a kőfejtőnél viszont iszapovalással kitűnő állapotban lévő halgöveket lehet találni.